

ཀྱུ་ནག་མི་དམངས་ཀྱི་མཐུན་ཀྱུལ་ཁབ་ཀྱིས་བོད་མཐོ་གླང་གི་

ཁོར་ཕྱག་ཐོག་ཀྱབ་གདམས་ལ་བརྟུན་པར་བོད་མིའི་

ཤིག་འཇུགས་ཀྱི་ལན་འདེབས།

བོད་མིའི་ཤིག་འཇུགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་ལས་ཁུངས་ནས་བར་འགྲེམས་ལྗངས།

Published by

The Department of Information and International Relations

Central Tibetan Administration

Gangchen Kyishong

Dharamshala-176215

Himachal Pradesh

INDIA

Email: diir@tibet.net

Website: www.tibet.net

First Edition, December 2018

དཀར་ཆག

	སྒོན་སྒྲེང།.....	༡
༡༽	གོ་ལ་ཡོངས་ལ་མཐོ་སྐྱང་བོད་ཀྱི་གལ་གནད།.....	༣
༢༽	བོད་མི་ཚོར་གནའ་རབས་ནས་ཁོར་ཕྱག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་གོམས་གཤིས་ཡོད།	༤
༣༽	གནའ་གཤིས་འགྱུར་སྐྱོབ་གིས་བོད་མཐོ་སྐྱང་ལ་ཕྱགས་སྐྱེན་ཅི་བྱུང།	༤
༡༡།	བོད་མཐོ་སྐྱང་གི་འབྲུགས་རོམ་སྲུང་བོར་བྲི་བ།	༥
༡༢།	བོད་མཐོ་སྐྱང་གི་གཏན་འབྲུགས་ཆགས་རིམ་བཟུང་བ་དང། ལྷ་ཐང་གྱེ་སར་འགྱུར་བ།	༥
༤༽	ཉེན་ཚབས་ཆེ་བའི་གཏེར་ཁ་སྐྱོབ་འདོན། མང་ཚོགས་ཀྱི་མདོན་འདོད་ལ་བརྩི་མེད་དོན་དོན་ལ་བཏང་བ་དང། ཁོར་ཕྱག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཁྲིམས་ལ་བརྩི་སྲུང་མ་བྱས་པ།	༧
༡༡༽	རྩ་སྐྱོད་ཁུལ་གཏེར་ཁ་སྐྱོབ་འདོན།	༦
༡༢༽	རྒྱ་མ་གྲོང་བརྒྱལ་ནང་གཏེར་ཁ་སྐྱོབ་འདོན་རྒྱལ་བཞིན་མ་བྱས་པའི་སྐྱེན་གྱིས་ས་རུད་ཕྱགས་ཆེ་ བརྒྱབ་པ།	༧
༡༣༽	མི་མེ་ཡམ་ལྷགས་རིགས་གཏེར་རྩ་སྐྱོབ་འདོན་སྐྱེན་པས་མི་ཉལ་ལྷ་སྐྱང་གི་གཙང་པོ་རྒྱ་འབག་བཅོམ་ བཅོས་པ།	༧
༡༤༽	ཨ་མཚོག་གི་གནས་རིང་གཏེར་ཁ་སྐྱོབ་འདོན་གྱི་ལས་གཞི་སྤེལ་བ།.....	༡༠
༡༥༽	མི་མང་གི་བདེ་འཇགས་ལ་འགན་ཁུར་མེད་པའི་རྒྱ་རགས་ལས་གཞི་རྒྱ་སྐྱོད་བྱས་པར་བརྟེན། འཛིག་ སྐྱ་བའི་མཐོ་སྐྱང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཕྱག་ཉམས་དམས་སུ་བཏང་བ་མ་ཟད། ཨེ་ཤེ་ཡའི་མི་མང་ས་ཡ་མང་པོའི་ ཆེ་སྐོག་ལ་ཉེན་ཁ་བཅོས་པ།	༡༡
༡༦༽	རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་བཙན་དབང་འོག་བོད་ཀྱི་འབྲོག་པ་རྣམས་རྒྱ་ཐང་ནས་ཕྱིར་འབྱུད་བྱས་པ། ལྷ་ཐང་གི་ བདག་པོ་བོད་མི་རྣམས་ཉམ་ཐག་གི་གནས་ལ་སྐྱུང་བ།	༡༣
༡༧༽	ས་གནས་གང་སར་གད་སྐྱབས་ཁུལ་གང་ལ། གད་སྐྱབས་གཙང་མེལ་གྱི་ཆ་སྐྱེན་གྲོང་ཁྱིམ་ནང་ མ་གཏོགས་མེད་པ།	༡༤
༡༨༽	བྱུང་བའི་གོད་ཆག་རེ་མང་དང། གོད་ཆག་གི་ཉེན་བརྒྱུད་བརྩི་མེད། དལ་སེལ་ལས་འགྲུལ་ལ་འཇུག་པོར། ..	༡༥
	མུག་བསྐྱོམས།	༡༦

སྒྲིབ་སྒྲེང་།

༡༧། རྒྱ་ལོ་ ༢༠༡༤ ཟླ་ ༧ ནང་རྒྱ་ནག་གི་བདེ་ལས་ཁུངས་ནས་བོད་མཐོ་སྒྲིབ་གི་ཁོར་ཕུག་གནས་སྐྱབས་ཡུལ་རྒྱ་ས་
སྒྲིབ་པའི་སྐོར་ཡིག་ཆ་དཀར་པོ་ཞིག་འདོན་སྤེལ་བྱས་ཡོད།

བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གི་ཁོར་ཕུག་ཚན་པའི་འགན་འཛིན་ནས་རྒྱ་ལོ་ ༢༠༡༤ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་སྒྲིབ་འགྲོའི་
ལན་འདེབས་ཤིག་གནང་དོན། ས་གནས་གཞུང་གི་ཁོར་ཕུག་སྲུང་སྐྱོབ་སྲིད་བྱུས་དེ་དག་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གི་མཐོ་རིམ་
འགོ་ཁྲིད་ཚན་པའི་རེ་འདོད་དང་མཐུན་གྱི་མི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་ཡོད། བོད་མིའི་སློབ་འཛུགས་ནས་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་
དང་། ལྷག་པར་སྲིད་འཛིན་ཞི་ཅིང་མིན་ལ་རྒྱ་ནག་ཁྲིམ་ཡོངས་ཀྱི་ཡུལ་རྒྱས་དང་ལམ་གྲོངས་ཆེད་མཐོ་སྒྲིབ་བོད་ཀྱི་ཁོར་
ཕུག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་དགོས་ཞེས་གསུངས་པར་དགའ་བསུ་བྱ་བ་ཞིན་ཡོད།

གཤམ་ལ་རྒྱ་ནག་གི་བདེ་ལས་ཁུངས་ནས་འདོན་སྤེལ་བྱས་པའི་བོད་མཐོ་སྒྲིབ་གི་ཁོར་ཕུག་སྐོར་ཡིག་ཆ་དཀར་པོར་བོད་
མིའི་སློབ་འཛུགས་ཀྱི་ལན་འདེབས་རྒྱས་པ་ཞིག་སྤེལ་ཡོད། བོད་དུ་འཁོད་པ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཕུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ལས་
གཞི་ལས་འཆར་དེ་དག་ས་གནས་ས་ཐོག་གི་གནས་སྐྱབས་ལ་འོས་འཚམས་ཤིག་ཅ་བ་ནས་མཐོང་གི་མི་འདུག། ས་གནས་
ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་སྐྱབས་ནི་མིའི་བྱ་སྤོང་གིས་རྒྱུན་པས་མཐོ་སྒྲིབ་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཕུག་གནས་སྐྱབས་ནི་རེ་ཞན་རེ་སྤྱད་ཏུ་
འགོ་བཞེན་ཡོད། འདས་པའི་ལོ་བཅུ་ལྷག་འགའ་ཤས་ནང་བོད་མཐོ་སྒྲིབ་ཐོག་གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་གྱི་ཤུགས་རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཐེབས་
ཡོད། ལྷག་པར་མ་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་གཞུང་གི་ཁོར་ཕུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཞན་པའི་འོག་བོད་ཀྱི་གནས་སྐྱབས་ལ་ཉེན་
ཚབས་ཆེ་བུ་འགོ་བཞེན་ཡོད། བོད་ནང་གཉེར་ཁ་སྲོག་འདོན་ཚོད་མེད་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་འགན་ཁུར་
མེད་པའི་འཛུགས་སྐྱབས་ཡུལ་རྒྱས་གཏོང་བ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུན་པས་ཁོར་ཕུག་ལ་དོ་སྙམ་ཆེན་པོ་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་ཡོད།
ད་ཆ་རྒྱ་ནག་ནང་གི་ས་གཞི་དང་། ལྷ། ལྷུང་བཅས་རྗེས་ངན་གྱིས་འབག་བཅོག་བཅོས་ཡོད། གཤམ་ཉེ་ད་ལྷའི་གནས་སྐྱབས་
དེ་བཞིན་སྤེལ་སྤྱད་གནས་པ་ཡིན་ན། རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་འཛམ་གླིང་ཡང་ཐོག་དེ་བཞིན་དུག་རྗེས་ཀྱིས་སྤྲུགས་པའི་ས་གཞི་
ཞིག་ཏུ་བསྐྱར་ཉེན་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་དང་རྒྱ་ནག་དེ་བཞིན་ཞེ་ཞེ་ཡིའི་ས་ཁུལ་ནང་གནས་སྤོང་མི་གངས་
ས་ལ་མང་པོ་བོད་ཀྱི་གཙང་པོར་བརྟེན་ནས་འཚོ་སྤོང་བྱེད་མཁན་ཚན་པས་ཤོར་གུན་ཆེན་པོ་སྤོང་པའི་ས་པ་རེད།

ཉེ་ཆར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་འདོན་སྤེལ་བྱས་པའི་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཕུག་སྐོར་ཡིག་ཆ་དཀར་པོ་དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཕུག་སྐོར་
ལ་དེ་ཅུ་ལེས་ཉེན་མེད་པ་ཚན་པས་ལ་གཏམ་བཟང་ཞིག་ཏུ་མཐོང་སྲིད་ཀྱང་། རྒྱུན་ལྷན་ཉེན་ཞིབ་བྱེད་མཁན་ཚན་པས་ནས་
རྒྱུན་དང་། གངས་ལོ་རྒྱུ་སྲིད་བྱུས་དང་ལག་ལེན་དབར་འགལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དེ་མ་ཉེད་དུ་མཐོང་བྱས། ཡིག་ཆའི་འགོ་
འཛུགས་ཀྱི་ཡིག་སྐད་ནང་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པ་དང་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་དུས་ཉུག་ཏུ་ཁོར་ཕུག་གནས་སྐྱབས་བཟང་
དུ་གཏོང་རྒྱུར་བསམ་ཞིབ་བྱས་ཚུལ་འཁོད་པ་ནི་རྒྱུན་གཏམ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ལས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ནི། « མི་ཡིས་
རང་བྱུང་ཁམས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་དགོས། » ཞེས་པའི་འཛིན་ཆོག་དེ་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་གཙོ་འཛིན་མའེ་ཅི་

ཉུང་གིས་བརྩམས་པ་ཞིག་རེད། དེ་ཡང་གྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལྷ་ ༣ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་
ཚོགས་ཆེན་གྱི་དབུ་འབྲེད་གཏམ་བཤད་སྐབས་མཐོ་ཅི་ཉུང་གིས། དག་ལོ་གཉུང་བའི་ཐབས་ལམ་ཡོད། ཐབ་རང་བྱུང་
ཁམས་ཀྱང་དགར་གྱུར་ཆེ་བལྟམ་ཐབས་བྱེད་དགོས་སྐོར་བཤད་ཡོད། རྒྱ་ནག་གི་འགོ་མིང་གི་ལྷ་སྤྱོད་དེ་འདྲ་ཡོད་པའི་རྒྱན་
གྱིས་ད་ཆ་རྒྱ་ནག་དེ་འཇམ་སྤིང་ནང་འབག་བཅོག་ཆེ་ཤོས་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཆགས་ཡོད། །

༡༽ གོ་ལ་ཡོངས་ལ་མཐོ་སྐྱད་བོད་ཀྱི་གལ་གནད།

ཚན་རིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་མཐོ་སྐྱད་ལ་ "འཛམ་གླིང་ཡང་ཐོག" དང་། "གོ་ལའི་སྤེལ་གསུམ་པ།" "ཨེ་ཤེ་ཡའི་རྒྱའི་བང་མཛོད།" "ཆར་དུས་ཀྱི་ཇི་པོ།" སོགས་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་མཚན་སྟན་སྟོང་ཚོགས་ཀྱིས་མིང་འབོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དེས་བོད་མཐོ་སྐྱད་ནི་གོ་ལ་རྩིས་པོའི་ཁོར་ལུག་ལ་ཤིན་ཏུ་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་གསལ་བོ་བསྟན་ཡོད།

ཡོངས་གྲགས་སུ་འཛམ་གླིང་ཡང་ཐོག་འབོད་བཞིན་པའི་བོད་མཐོ་སྐྱད་ནི་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་མཐོ་ཚད་མི་ཏར་ ༩༠༠༠ ཅམ་སར་གནས་ཡོད་ལ། ས་ཁྱོན་གྱུ་བཞེ་མ་གཤིས་མི་ཏར་ས་ཡ་ ༡༥ ཡོད། འཛམ་གླིང་ས་ཁྱོན་གྱི་བརྒྱ་ཚ ༡% ཟེན་པའི་བོད་དེ་འཛམ་གླིང་ནང་གི་མཐོ་སྐྱད་ཆེ་ཤོས་དང་མཐོ་ཤོས་དེ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེ་བཞིན་ས་ཁྱོན་གྱུ་བཞེ་མ་གཤིས་མི་ཏར་ ༡༠༥༠༠༠ འབྲུག་ས་རོམ་གྲངས་ ༩༦༠༠༠ ཁེངས་པའི་འཛམ་གླིང་གི་དྲངས་ཤིང་གཙང་བའི་རྒྱའི་འབྲུང་ཁུངས་ཆེ་ཤོས་དང་། ལྷོ་སྤེལ་དང་བྱང་སྤེལ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲུག་ས་པའི་མཛོད་ཆེ་ཤོས་གསུམ་པ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པར་བརྟེན། ཚན་རིག་པས་བོད་ལ་གོ་ལའི་སྤེལ་གསུམ་པ་ཞེས་འབོད་བཞིན་ཡོད།

དེ་ཅམ་མ་ཟད། བོད་མཐོ་སྐྱད་དེ་ཨེ་ཤེ་ཡའི་གཙང་པོ་དུག་སྟེ། འབྲི་ཆུ། མ་ཆུ། ར་ཆུ། རྒྱལ་མོ་རུལ་ཆུ། སེ་རྒྱེ་ཁ་འབབ། ཡར་ལྷང་གཙང་པོ་བཅས་ཀྱི་རྒྱ་མཐོ་བོད་ནང་དུ་ཡོད། བོད་ནང་རྒྱལ་ས་བཞིན་པའི་ཨེ་ཤེ་ཡའི་རྒྱ་བོ་ཆེན་པོ་དུག་གིས་འཛམ་གླིང་ནང་མི་འབོར་མང་ཤོས་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་གར་དང་། རྒྱ་ནག་པ་གེ་སི་ཐན། བལ་ཡུལ། ལྷང་ལ་རྟེ་ལོ། ལྷར་མ། ཐའེ་ལེན། ལའོ་སི། ཀམ་རྩོ་ཏི་ཡ། མེ་ཏི་ནམ་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་མི་ས་ཡ་མང་པོའི་འཚོ་རྟེན་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། བོད་ཀྱི་འབྲུག་ས་རོམ་ ༡༡༠༠༠ གེ་མོ་མི་ཏར་ནས་བཞུང་བའི་རྒྱ་དེ་ཨེ་ཤེ་ཡའི་གཙང་པོ་དེ་དག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་འཛམ་གླིང་གི་མི་འབོར་ལྔ་ཆ་གཅིག་ལྟ་གཤིས་སྤྱི་ཚོགས་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྟངས་ལ་འབྲུག་སྤྱི་ཚོགས་ཆེན་པོ་ཐེབས་བཞིན་ཡོད།

བོད་མཐོ་སྐྱད་གི་གནས་གཤེས་འབྲུང་སྟོག་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱ་གར་དང་འར་ཨེ་ཤེ་ཡའི་ཆར་དུས་ཚོད་འཛིན་དང་ཆར་ཞོད་ཆེ་རྒྱུ་ལ་འབྲུག་སྤྱི་ཚོགས་ཆེན་པོ་ཐེབས་བཞིན་ཡོད། བོད་མཐོ་སྐྱད་གི་ས་གཞིའི་གནས་སྟངས་ལ་འབྲུང་སྟོག་བྱུང་བའི་རྒྱུ་གྱིས་རྒྱ་གར་ནང་དབྱར་ཁའི་ཆར་ཞོད་ཆེ་རུ་འགྲོ་བ་དང་། འར་རྒྱ་ནག་ནང་ཆར་ཆུ་དཀོན་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། དེར་བརྟེན་བོད་མཐོ་སྐྱད་ལ་ཆར་དུས་ཀྱི་ཇི་པོ་ཞེས་འབོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ཅམ་མ་ཟད་ཡུ་རོབ་དང་བྱང་འར་ཨེ་ཤེ་ཡའི་ནང་ཆ་རྟོད་ཆེ་རུ་འགྲོ་བཞིན་པ་དེ་ཡང་མཐོ་སྐྱད་བོད་ཀྱི་གངས་རྣམས་འེ་སྲབ་ཏུ་སྤྱོན་པ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་རེད་ཟེད།

རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་ཚོགས་དང་། དཔལ་འབྱོར། ཁོར་ལུག་གི་གནས་བབ་སོགས་བརྟེན་སྤོང་ཡོང་ཐབས་སུ་བོད་མཐོ་སྐྱད་གི་ཁོར་ལུག་གནས་སྟངས་ཡག་པོ་ཞིག་དགོས་པ་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད། རྒྱ་ནག་གི་རིག་གཞུང་དང་། ལོ་རྒྱུས་སོགས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་སྟུག་པོ་དེ་འདྲི་བོད་མཐོ་སྐྱད་གི་འབྲུག་ས་རོམ་བཞུང་བའི་མ་རྒྱུ་དང་རྩ་རྒྱ་བཅས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་སྤེལ་པ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་ད་ཆ་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱ་བོ་བརྒྱ་ཚ ༩༠ % ལྷག་འབག་བཅོག་ཅན་དུ་བསྐྱར་བ་དང་། རྒྱ་བོ་བརྒྱ་ཚ ༡༠% ཅམ་ཆེས་འབག་བཅོག་ཅན་དུ་བསྐྱར་ཡོད་པར་བརྟེན་ཐ་ན་རྒྱ་དེ་དག་ལ་ལག་པས་རེག་པ་

ཅམ་ཡང་བྱེད་མི་འོས་པ་ཆགས་ཟིན། རྒྱ་ནག་གི་མཚོ་དང་ཆུ་མཛོད་བཞི་ཆ་གསུམ་ཅམ་མིའི་འཕུང་ཆུ་དང་། ཉ་འཛིན་འཚོ་
ཐབས་ལ་བརྟེན་མི་འོས་པ་ཆགས་ཡོད།

བོད་མཐོ་སྐང་གི་ས་ཆུ་རྒྱུ་ལ་ད་དུང་སྤྱི་མཐུན་འབག་བཅོལ་ཤོར་ཚེ། རང་བྱུང་གི་གོད་ཆགས་ཚབས་ཚེན་ཞིག་
ཡོང་བར་དེས། རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ས་བཅོན་བཟུང་མ་བྱས་གོང་བོད་ནི་རྒྱ་ནག་དང་མི་འདྲ་བར་གཞུང་གི་བཀའ་ཅན་དང་།
ཚོས་སྤྲོད་པ། དུལ་སྲོལ་གོམས་གཤེས་ཀྱི་ལམ་ནས་ཁོར་ཕྱག་བདག་གཅེས་དང་སྤྱི་སྤྱོད་བྱས་པའི་ལམ་སྲོལ་ཡོད། འོན་
ཀྱང་ད་ཆ་རྒྱ་ནག་གི་དབང་སྒྱུར་འོག་མཐོ་སྐང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཕྱག་གནས་སྤངས་ཉམ་ཆགས་རྗེ་ཆེར་འགྲོ་བཞིན་པའི་སྐབས་
འདིར། རྒྱ་རིགས་ཕྱུལ་སྐོར་སྲོལ་འཆམ་པ་ས་ཡ་མང་པོ་བོད་ནང་སླེབ་བཞིན་པ་རྣམས་ལ་སྲུང་གི་མཁའ་རྒྱུད་དྲངས་གཅོད་
དང་ཁོར་ཕྱག་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱུའི་སྐལ་བས་དབེན།

༡༽ བོད་མི་ཚོར་གནད་རབས་ནས་ཁོར་ཕྱག་སྤྱོད་ཀྱི་གོམས་གཤེས་ཡོད།

དུལ་ལུང་གི་གནས་གཤེས་དེས་དུལ་མེའི་རིག་གཞུང་དང་འཚོ་བ་ལ་འབྲུགས་སྐྱེན་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད། ཁོར་ཕྱག་ལ་བདག་
གཅེས་དང་སྤྱི་སྤྱོད་བྱ་རྒྱུ་ནི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་ཀྱི་གོམས་གཤེས་ཤིག་ཡིན། དེར་བརྟེན་ལོ་རྒྱུས་ཁོང་བོད་མི་
རྣམས་ཀྱིས་རང་བྱུང་ཁོར་ཕྱག་གཅེས་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་དང་རིག་གཞུང་བཟང་པོ་ཞིག་དང་འཕེལ་ཐུབ་
པ་བྱུང་ཡོད། བོད་ཀྱི་གཞོན་མའི་ཚོས་དུལ་སྲོལ་བོན་གྱི་ལྷ་བྱུང་གཞིར་བཟུང་རི་དང་མཚོ་སོགས་ལ་ལྷ་དང་སྐྱེ་གནས་ཡོད་
པས་འབག་བཅོལ་བཅོ་མི་རྩུང་བའི་མི་ལོ་སྤོང་ཐག་མང་པོའི་ཡིད་ཆེས་དང་པ་དེ་ཡིས་མཐོ་སྐང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཕྱག་ཉམས་
མེད་གཅེས་སྤྱི་སྤྱོད་ཡོད། དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་སོ་གསུམ་པ་ཚོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅོན་སྐྱམ་པོས་
སེམས་ཅན་དུད་འགོ་ལ་གཞོད་འཚོེ་བྱ་མི་རྩུང་བའི་བཅའ་ཁྲིམས་བཅོས་ཡོད། དེ་བཞིན་པག་མོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཏུ་
མི་ཏུ་བྱུང་ཆུང་རྒྱལ་མཚན་ ༡༩༥༩-༡༯༦༣ ཀྱིས་ཀྱང་རི་དྲགས་ཚོན་མི་ཚོགས་དང་། ཤིང་སྤོང་ཕོན་ཆེ་འདེབས་
འཇུགས་བྱེད་དགོས་པའི་སྲིད་བྱས་བཟང་པོ་ལག་བསྟར་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ལོ་རྒྱུད་ཤིང་སྤོང་ ༡༠༠༠༠༠ ཅམ་འདེབས་
འཇུགས་བྱས་ཏེ་ཤིང་སྤོང་དག་ལྷ་སྤྱང་ཆེད་མངགས་བསྐོར་འཇུགས་བྱས་ཡོད། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་ ༡༯༩༣-༡༯༩༩ བར་དགའ་
ལྷན་པོ་བྱང་པ་ཆེན་པོས་ཆབ་སྲིད་སྲོད་སྐབས་ཁོར་ཕྱག་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་གཞི་འབྲུགས་ཆེ་ཏུ་བཏང་ཡོད། ལྗུལ་དབང་
ལ་སྐྱེས་ལྷ་པ་དང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་རྣམ་གཉིས་ནས་རི་རྒྱ་རྒྱུང་རྒྱ་ཁྲིམས་སྤྱི་བཅད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཤིང་སྤོང་གཅོད་
ཤིག་བྱ་རྒྱུར་བཀའ་སྲོལ་མངོན་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་ལྗུལ་མཚོག་ལ་སྐྱེས་ལྷ་སྤོང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་ཁོར་ཕྱག་སྤྱོད་
སྲོལ་ཐད་ཐུགས་སྲུང་ཆེ་བཞེས་མངོན་དང་མངོན་སྲིད་ཡིན་པ་ནི་ཀྱན་གྱིས་མཚོང་ཚོས་ཡིན།

༢༽ གནས་གཤེས་འཇུག་སྲོལ་གིས་བོད་མཐོ་སྐང་ལ་འབྲུགས་སྐྱེན་རི་བྱུང།

གནས་གཤེས་འཇུག་སྲོལ་གིས་བོད་མཐོ་སྐང་ལ་འབྲུགས་སྐྱེན་བྱུང་པོ་ཐེབས་ཡོད། བོད་མཐོ་སྐང་གི་འབྲུགས་རོམ་བཞུ་བ་
དང་། དེ་བཞིན་གཏན་འབྲུགས་ཆགས་རིམ་དབྱི་བ། ལྷ་ཐང་གྲེ་སར་འཇུག་བ་སོགས་ཀྱིས་སྐྱེན་པས་རང་བྱུང་གོད་ཆགས་
ཀྱི་གཞོད་འཚོེ་བས་ལུལ་ལས་འདས་པ་རྗེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད།

འགྲུང་དེས་སྐོར་འཁོད་འདུག འཛམ་གླིང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་འཇུགས་སྐྱོད་ཡར་རྒྱས་ལས་གཞིའི་ (United Nations Development Program) རྗེ་ཚན་གྱི་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ལོའི་སྐྱོན་ཐོའི་ནང་། བོད་ཀྱི་ས་ཁེངས་ཀྱི་སར་འགྲུང་ཚད་ བེ་ལོ་རེར་ས་ཚལ་ལོ་མི་ཉར་གྱུ་བཞེས་ ༡༣༣༠ ཡིན་འདུག བོད་བྱང་ཤར་ཁུལ་མཚོ་དང་གོ་ས་ཁུལ་ནང་ལོ་རེར་ས་ཚ་ བརྒྱ་ཆ་ ༡༠% རེ་གྱེ་སར་འགྲུང་བཞེན་ཡོད་སྐོར་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ ལོའི་རྒྱ་ནག་གི་སྐྱེང་མོལ་ཞེས་པའི་ China Dialogue བཤམ་ཐོན་ཡོད། བོད་མཐོ་སྐང་ས་གཞིའི་རྒྱ་ཁྲོན་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ ༤༠% ས་མཐོའི་རྩ་ཐང་ཡིན་ཞེས་ (alpine grasslands) གཏན་འཁུགས་ཆགས་རེས་བཞུ་ཚད་མཐོ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་བོད་བྱང་ཕྱོགས་དང་བྱང་ཤར་ཁུལ་གྱི་ས་ཁེངས་ཀྱི་སར་སྐྱུར་དུ་ འགོ་བཞེན་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་སྐྱུ་མཐུད་གནས་ཆེ་བོད་ཀྱི་རྩ་ཐང་པལ་མོ་ཆེ་གྱེ་སར་འགྲུང་དེས་ཡིན།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཉེན་ཁ་དེ་ངོས་འཛིན་གྱིས་དཀའ་སེལ་ཐབས་ལས་བསྐྱེན་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ཡང་། འཆར་གཞི་ཚད་ལྡན་ མེད་པས་དོན་འབྲས་སོན་པ་ཞིག་ལྷུང་མེད། ས་གནས་གཞུང་གིས་ས་གནས་མང་ཚོགས་ལ་གྲོས་བསྟུར་དང་། མི་མང་གི་ མཉམ་ཁུགས་གང་ཡང་མེད་པར་འཆར་གཞི་ལག་བསྟར་གྱེད་བཞེན་ཡོད། དཔེར་ན། རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་དེ་སྔོན་རྒྱ་ནག་ བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཐང་ཁུལ་དུ་སོ་ནམ་འདེབས་འཇུགས་བྱས་པ་བཞེན་བོད་ལྗོ་ཤར་དཀར་མཛེས་ཁུལ་གྱི་ས་བཅུད་ལྡན་ པའི་ལུང་གཞོངས་གཙོ་སྤྱོད་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་མང་ཆེ་བའི་ནང་དུ་འཇོལ་དཀར་ (sea-buckthorn) འདེབས་ལས་གྱེད་ དགོས་པ་བཅུན་ཤེད་བྱས་ཡོད། ཆར་ཆུ་སྐྱོམས་པ་དང་། གཙང་མོ་དང་ཤིང་ནགས་མང་བའི་དཀར་མཛེས་ས་ཁུལ་ནང་ ཆར་དཀར་མིན་པར་ས་གནས་ཀྱི་ཁོར་ལུག་བབ་དང་བསྐྱུན། ལྗོན་ཤིང་འདེབས་འཇུགས་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་རྒྱ་ནག་ གཞུང་གིས་དངོས་ཡོད་གནས་སྐྱེད་ལ་བཅི་མེད་དོན་ལོན་པ་དང་སྐྱེ་སོ་ནམ་འདེབས་ལས་བྱས་རྒྱུ་ལུལ་མིའི་འཚོ་བའི་ ཐོག་ལའང་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པ་མ་ཟད། ས་བཅུད་སྐྱེ་འཕེལ་གྱི་རུས་པ་སོགས་ལའང་དོ་སྤོག་གཏོང་བཞེན་ཡོད། གྱེད་བབ་ དེ་ནི་ཁོར་ལུག་དང་སྐྱེ་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྐྱེད་ལ་བསམ་ཞིབ་རྩ་བ་ནས་མ་བྱས་པ་ཞིག་རེད། བོད་ནང་ད་ཡོད་གནས་ ཆལ་སྐྱུང་སྐྱོབ་གྱེད་དགོས་པ་དང་། ཤིང་སྐྱ་ཐོན་ཆེ་གསར་འཇུགས་འདེབས་ལས་ཀྱི་ལས་གཞི་རྒྱ་གང་ཆེ་སྐྱེལ་དགོས་ གུང་གཙོ་ཆེར་ས་གནས་ཀྱི་བབ་དང་བསྐྱེན་ནས་གྱེད་དགོས།

དེ་ལྟར་མིན་པར་བཅུན་ཤེད་བྱས་རྒྱུ་གཞུང་དང་མི་མང་དབར་ཚོད་རྣམས་ཡོང་གི་ཡོད། བོད་མི་རྣམས་ནི་མི་ལོ་སྔོང་ཐལ་ མང་པོའི་རིང་བོད་མཐོ་སྐང་གི་ཁོར་ལུག་དང་གནས་གཞིས་ལ་འགོགས་འདྲིས་བཟང་བར་བཞེན་རང་བྱུང་ཁོར་ལུག་སྐྱུང་ སྐྱོབ་ལག་པོ་གྱེད་ཐུབ་ཡོད།

གཏན་འཁུགས་ཆགས་རེས་གང་སྐྱུར་བཞུ་བཞེན་པའི་རྒྱུ་རྩ་གཞན་ཞིག་ནི་མཁའ་དབྱིངས་སྐྱུ་ནག་རྩལ་དུག་རྒྱུངས་རེ་ ཆེར་བྱིན་པ་ལས་ཡིན། འཛམ་གླིང་ཁྲོན་ཡོངས་ཀྱི་ས་ནས་ཐོན་པའི་ནག་རྩལ་དུག་རྒྱུངས་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་གསུམ་ཆ་གཅིག་ གཏན་འཁུགས་ཆགས་རེས་ནང་ཐེམ་ཡོད། དེ་ཡང་བོད་མཐོ་སྐང་གི་གཏན་འཁུགས་ཆགས་རེས་ནང་དུ་ནག་རྩལ་དུག་ རྒྱུངས་འོན་པ་ལ་ ༡༢༣༠༠ ཡོད། གཏན་འཁུགས་ཆགས་རེས་དེ་དག་བོད་གཞེས་ཅན་ཡིན་སྐབས་གནས་གཞིས་འགྲུང་ ལྗོན་དང་། ལྷག་པར་བཞུ་ཚད་ཀྱི་ཚད་གཞིར་སྐྱེ་བ་སྐྱུ་བར་བཞེན་བོད་ཚད་ཉོག་ཅམ་འཕར་མ་ཐག་བཞུ་འགོ་བ་རེད། ཇི་ཅམ་ བཞུར་བ་དེ་ཆོད་ཀྱིས་མཁའ་དབྱིངས་སྐྱུ་ནག་རྩལ་དུག་རྒྱུངས་ཁུབ་པ་དང་། དེ་ལ་བཞེན་ནས་གོ་ལའི་ཆོད་རྒྱས་བཞེན་

ཡོད།

ཉེ་ཆར་སྤེལ་ ༡༠༡༧ ཟླ ༤ ཚེས་ ༣༠ ཉིན་མ་ཚེན་ཁུལ་ས་རྒྱུད་དང་། དེ་བཞིན་སྤེལ་ ༡༠༡༧ ཟླ ༥ ཚེས་ ༧ ཉིན་རྫོང་
ཁུལ་འདམ་རྒྱུད་བྱུང་བ་རྣམས་གཏན་འབྲུག་ས་ཚུགས་ཆགས་རིམ་བཟུང་བ་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་རེད། གནམ་གཤིས་ཚ་བོད་ཆེ་བས་
ས་ཐང་སྤེད་གི་འབྲུགས་ས་རྣམས་བཟུང་བ་དང་། རྒྱ་དེ་སའི་ནང་སིམ་སྟེ་ས་དང་འབྲུགས་ས་འདྲེས་ནས་ཡོད་པ་དེ་དག་སོ་
སོར་སྤེལ་ནས་ས་དེ་ཉིལ་བར་བརྟེན་འདམ་རྒྱུད་ཡོང་བཞིན་ཡོད། མ་འོངས་བར་དཀའ་ངལ་དེ་དག་ལ་གཤོང་ལེན་བྱེད་ཆེད་
རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྤོང་འགོག་ལས་གཞི་གང་ཡང་བརྩམ་མེད།

༤༥ ཉེ་ཆར་བས་ཆེ་བའི་གཏེར་ཁ་སྟོན་འདོན། མང་ཚོགས་ཀྱི་མངོན་འདོད་ལ་བརྩི་མེད་དོན་འོས་བཏང་བ་དང་། ཁོར་
ཡུག་སྤང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཁྲིམས་ལ་བརྩི་སྤང་མ་བྱས་པ།

རྒྱ་ནག་གིས་ཐོད་ས་བཅོན་བཟུང་བྱས་པ་ནས་བཟུང་། ཐོད་ནང་ཐོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་། ཁོར་ཡུག་དཔལ་འབྱོར་བཅས་
ཀྱི་དགོས་མཁོ་ལ་མ་བསྐྱུན་བར། འགན་ཁུར་མེད་པའི་ཉེ་ཆར་བས་ཚན་གྱི་ཡར་རྒྱས་ལས་གཞི་ཟེར་བ་མང་དག་ཅིག་སྟེལ་
བཞིན་ཡོད། རྒྱ་གཞུང་གིས་གཏེར་ཁ་སྟོན་འདོན་དང་། ཡུལ་སྐོར་སྐོར་འཆས་གཉིས་ནི་ཐོད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུའི་མང་གཞི་
ལྟ་བུ་ཡིན། ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ལས་གཞི་དེ་དག་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྤྲུགས་འཕེར་དང་། དཔལ་འབྱོར། སྤྱི་ཚོགས། ཁོར་ཡུག་
གི་གནས་སྟངས་བཅས་དང་འཆོམ་བ་ཞིག་ཡིན་སྐོར་གསལ་བསྐྱབས་བྱས་པ་ནི་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་དང་འགལ་གྱི་
ཡོད། ལྷག་པར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཐོད་ཀྱི་གནས་རིམ་ཁུལ་ཁག་ཏུ་གཏེར་ཁ་སྟོན་འདོན་བྱས་པ་ནི་ཐོད་མིའི་ཚོས་དང་
དང་སེམས་ཁམས། དེ་བཞིན་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་བཅས་ལ་བརྩི་མེད་བཏང་བ་གསལ་བོར་མངོན། ཚན་རིག་པས་
ཀྱང་ཐོད་མི་ཚོས་གནས་སར་ངོས་འཛིན་ཞུ་རྒྱུའི་སྐོལ་རྒྱུ་དེ་ནི་གོམས་གཤིས་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཁོར་ཡུག་སྤང་སྐྱོབ་ལའང་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་བརྗོད་ཡོད།

ཐོད་ནང་གཏེར་རྫས་རིགས་མི་འདྲ་བ་ ༡༣༩ ཅམ་ཡོད། གཏེར་རྫས་ཀོ་རོ་མི་ཡམ་དང་། ལན་མྱོ། ཟངས། དུལ། རྫོ་སོལ།
གསེར། ལི་ཐེ་ཡལ། ཞེ་ཉེ། ཉི་ཚོ། རྫོ་རྒྱས། ལྷུལ། རྫངས་རྫས། མེག་ནི་སི་ཡམ་མམ་དཀར་གལལ། ཐལ་མྱོ། ལུ་རེ་ནི་ཡམ་
བཅས་ཐོན་ཆེ་ཞིག་ཐོད་ནང་རྫོང་བྱུང་ཡོད། རྒྱ་གཞུང་གིས་རྒྱ་ནག་གི་དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་རྒྱས་དང་། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་
ཀྱི་དངོས་ཚོག་ནང་འདྲེན་གང་ཉུང་གཏོང་ཆེད་ཐོད་ནང་རང་བྱུང་ཐོན་ཁུངས་དང་གཏེར་རྫོང་གང་ཆེ་སྟོན་འདོན་བྱེད་བཞིན་
ཡོད། སྤེལ་ ༡༠༠༧ ལོར་རྒྱ་ནག་གནས་གཤིས་རིག་པའི་དབྱུང་ཞིབ་སྟེ་ཚན་ནས་ཐོད་མཐོ་སྤང་ནང་ཟངས་ཀྱི་གསོག་
འཕོར་འོན་ས་ལ་སྤུམ་རྩ་ནས་བཞི་བརྩུ་བར་དང་། ཉི་ཚོ་འོན་ས་ལ་བཞི་བརྩུ། ལྷགས་འོན་ཐེར་འབྲུམ་མང་པོ་ཡོད་སྐོར་
བརྗོད་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་ལོང་ཟངས་གཏེར་དུ་ཟངས་གཏེར་གསོག་འཕོར་འོན་ས་ལ་ ༧༤ ཡོད་པ་ནི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་
ནང་མང་པོས་དང་། ཞེ་ཉེ་ལའི་སྤྱི་ཚོག་ནང་ཨང་གཉིས་ས་དེ་ཆགས་ཡོད། སྤེལ་ ༡༠༡༠ ལོར་ཞིབ་བཤེར་བྱས་པ་བཞིན།
ཐོད་རང་སྐོར་སྐོར་ས་གཅིག་སྤེལ་ནང་གཏེར་དངོས་གསོག་འཕོར་མི་འདྲ་བ་ ༣༠༠༠ དང་། དེ་དག་གི་ཁྲིད་གཏེར་ཁ་རིགས་
མི་འདྲ་བ་ཟངས་ ༡༠༩ ཐོན་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཉེ་ཆར་བས་ཆེ་ཞིང་བཟང་སྤོང་དང་མི་མཐུན་པའི་སྐོན་ནས་གཏེར་ཁ་
སྟོན་འདོན་བྱས་དང་བྱེད་པ་དེས་ཐོད་ནང་ཐོད་མིས་དེ་དག་མཚམས་འདྲིའོང་ཆེད་རྣམ་པ་འདྲ་མིན་གྱི་ཐོན་ནས་ངོ་རྒོལ་

རམ་སྟོན་སོགས་སྐྱེལ་ཡོད། གྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོ་བཟུང་ད་མན་གཉེར་ཁ་སྟོན་འདོན་དང་འབྲེལ་བའི་རོ་རྒྱལ་ཤེས་རྟོགས་
བྱུང་བ་ཐེངས་གངས་ ༣༠ ལྷག་བྱུང་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་། འབྲེལ་ཡོད་ཞིང་ཆེན་དང་། རང་སྐྱོད་ས་ཁུལ་ཁག་ཏུ་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་གོ་རྟོགས་
ལས་འགུལ་གང་མང་སྐྱེལ་ཡོད་སྟོར་འཁོད་ཡོད་ནའང་། བོད་རང་སྐྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་མི་མང་བདེ་འཇགས་ལས་ཁུངས་ནས་གྱི་
ལོ་ ༡༩༩༩ ལྷ་ ༡ ཆེས་ ༥ ཉིན་སྐྱེལ་བའི་གསལ་བསྐྱབས་ནང་དུ་བོད་ནང་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ལས་འགུལ་སྐྱེལ་བ་ནི་
ཁྲིམས་འགའ་ཡིན་ཞེས་འཁོད་ཡོད་པ་གཉིས་ནང་འགའ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།

གཤམ་དུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཁ་ཞེ་མི་མཚུངས་པའི་དཔེ་མཚོན་མང་པོའི་ཁོངས་ནས་ཁག་གཅིག་བཀོད་པ།

༡༩ རྩ་སྟོན་ཁུལ་གཉེར་ཁ་སྟོན་འདོན།

གྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ལྷ་ ༥ ཆེས་ ༡༩ ཉིན་རྩ་སྟོན་དང་། ཨ་སྟོན། སྤྱི་རྩ་བཙུག་གི་འགྲོག་པ་གངས་ ༤༥༠ ལྷག་ཙམ་གྱིས་རྩ་འབྲི་
རྩ་གསུམ་ཁུལ་གཉེར་ཁ་སྟོན་འདོན་བྱས་པར་རོ་རྒྱལ་ལྷགས་ཆེ་བྱས་ཡོད།

ཡུལ་མི་སོགས་སོ་ཆོས་བྱུང་ལུ་བ་ཞིག་གིས་གསུང་དོན། “བྱང་བདེན་བཤད་ས་རྩ་བ་ནས་མི་འདུག ང་རང་བྱེད་ཐབས་བྲལ་
སོང་།” ཞེས་བརྗོད་པ་མ་ཟད་ཁོང་རང་འ་ཆད་ལུ་ཐུག་གིས་རང་གིས་རང་ལ་གྱི་བརྒྱབ་ཡོད། ཞི་བའི་རོ་རྒྱལ་བྱེད་མཁན་
བོད་མི་རྣམས་ལ་རྒྱ་ནག་གཞོགས་འདེགས་དབྱུང་དམག་ ༥༠༠ ཙམ་གྱིས་མིག་ཆུའི་དུག་རྒྱངས་བཏང་བ་དང་། འགྲིག་
མདེལ་བརྒྱབ་པ་སོགས་བྲག་གཞོན་བྱས་ཡོད།

ད་དུང་ལུ་ཐུག་ཐབས་ཟད་ཀྱི་གནས་སྟངས་དཔེ་མཚོན་གཞན་མང་པོ་བྱུང་ཡོད། རྒྱ་དོན་གནད་ ༤ བར་གཟིགས་རྒྱ།

སན་ཅང་ཡོན་ རྒྱ་རྩ་འབྲི་རྩ་གསུམ་ཀྱི་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ཁམས་སྲུང་སྐྱོབ་སྡེ་ཆེན་ཟེར་བ་དེ་གྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་
གིས་གསར་འཇུགས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། མ་ཆུ་དང་། འབྲི་རྒྱ། རྩ་སྟོན་གཙང་པོ་ཆེན་སོ་གསུམ་འབབ་ཡུལ་རྒྱུད་ས་
ཁུལ་དེ་དག་རྩ་སྟོན་ཐང་ཆེན་སོ་ཡིན་པར་བརྟེན་ཁུལ་དེར་འཚོ་སྡོད་བྱེད་མཁན་འགྲོག་སྡེ་མང་པོས་ཆགས་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་
ནག་གཞུང་གིས་རྩ་འབྲི་རྩ་གསུམ་སྤྱི་ཁམས་སྲུང་སྐྱོབ་ས་ཁུལ་ཡིན་པའི་གསལ་བསྐྱབས་བྱས་རྗེས་འགྲོག་ས་རྣམས་བཙན་
དབང་འོག་གོང་ཚོར་གནས་སྡོད་བྱེད་དུ་བཅུག་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ཡང་། གྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ལོར་མཚོ་སྟོན་ས་གནས་གཞུང་གིས་ཨ་
སྟོན་དང་རྩ་སྟོན་ས་ཁུལ་དེ་དག་སན་ཅང་ཡོན་རྒྱལ་ཡོངས་རང་བྱུང་སྲུང་སྐྱོབ་སྡེ་གནས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པ་ཞིན་དུ་གཉེར་
དངོས་སྟོན་འདོན་བྱེད་འཇུག་ཆོག་པའི་ཆོག་མཚན་སྤྲད་ཡོད།

དེ་ནི་ལོ་བཅུ་གསུམ་གོང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་ཁྲིམས་དང་ཡོངས་སུ་འགའ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་།
བོད་མི་འགྲོག་ས་རྣམས་བཙན་དབང་འོག་གནས་སྡོད་བྱས་བཅུག་དགོས་དོན་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཆེད་མངགས་གཉེར་
ལས་བཟོ་བྱ་གང་མང་ལ་གཉེར་འདོན་ལས་གཞི་སྐྱེལ་འཇུག་ཆེད་ཡིན་པ་གཞི་ནས་ར་འཕྲོད་བྱུང་བྱུང་ཡོད། སྤྱི་ཁམས་སྲུང་
སྐྱོབ་ས་ཁུལ་མང་པོ་བྱུང་བཙན་བྱེད་པ་ཡག་སོ་ཡིན་ནའང་། གཞུང་ནས་དེ་དག་སྲུང་སྐྱོབ་ལས་དོན་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་ཀྱི་

Dam and Xiluodu Dam) བརྒྱུ་བ་ལས་བྱུང་ཡོད་སྐོར་བརྗོད་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་སྒོར་བརྒྱུ་གསལ་ སོ་ཞིག་ཚན་རིག་ས་ཚོས་བཏང་ཡོད་པའི་ཁར་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་སྤྲོད་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ ལོར་མཐོ་སྐོར་དུ་ས་ཡོམ་གྱི་ཉེན་ཁ་ཚེན་ སོ་ཡོད་པའི་ས་ཁུལ་ཁག་གི་ནང་ཚུ་མཐོན་བརྒྱུ་བ་དང་རྒྱག་བཞིན་པ་ཡིན། དཔེར་ན། རྒྱ་ཚོང་དུ་ཡར་སྐྱོད་གཅོད་པའི་ རྟེན་དུ་བརྒྱུ་བ་ཡོད་པ་བཀོལ་ཚད་ས་ཡ་མ་ ༡༥༠ ཡོད་པའི་ཇམ་ལུ་ཚུ་སྐོག་ (Zammu hydropower dam) དེ་གི་ ལོ་ ༢༠༡༥ ལོར་བལ་ཡུལ་ནང་ས་ཡོམ་ལྷགས་ཆེ་རྒྱག་ཡུལ་དང་ཐག་ཉེ་སོ་ཡོད། དེ་བཞིན་ཉལ་འོང་ནང་གི་ཉལ་ཚུའི་སྟེང་ བརྒྱུ་བ་ཡོད་པའི་མཐོ་ཚད་མི་ཏར་ ༣༩༥ ཡོད་པའི་ཚུ་རགས་དེ་སྐྱུ་དེན་དང་ཕན་ཚུན་ནང་ས་ཡོམ་རྒྱག་ཡུལ་དང་ཐག་ཉེ། རྟོགས་མཚུངས་ཉེ་ཆར་འཇུགས་སྐྱུན་བྱས་ཐེན་པའི་གསལ་བསྐྱབས་སྟེལ་བ་སྐོག་ལྷགས་གི་ལོ་ལྟེ་ས་ཡ་ ༡༣ ཐོན་སྐྱོད་ རྟེན་སྐབས་པའི་སྤྱི་ལོ་ལོ་ལོ་ཚུ་ལྷགས་སྐོག་ཁང་ (Suwalong hydropower station) བེ་འབྲི་ཚུའི་སྐོག་ཡོད་ཅིང་། བོད་ རྫོང་ལའ་སྐོར་ཁམས་དང་འབའ་ཐང་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་ཆགས་ཡོད།

ད་མན་ས་ཡོམ་ལྷགས་ཆེ་ཤོས་ས་ཡོམ་ཚད་རིམ་ ༤༦ ཚན་གྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ནང་ཨ་སམ་དང་བོད་ཁུལ་དུ་བྱུང་ཡོད། ས་ཡོམ་ དེས་རྒྱན་པས་ཉིང་ཁྲི་དང་། ཆབ་མདོ། རྩ་ཡུལ་བཅས་སུ་མི་བརྒྱ་ལྷག་དུ་མ་རྒྱན་འདས་སུ་བྱིན་ཡོད། ས་ཡོམ་དེ་བཞིན་བྲག་ ལྷགས་ཆེ་བས་ས་གསལ་བ་དང་ས་རུད་བརྒྱུ་བ་པ་མ་ཟད་ཡེ་མདོང་གི་ཚོད་དེ་བཞིན་ཡར་སྐྱོད་གཅོད་པའི་ནང་དེད་བྱིན་པ་ རེད། བྲག་ལྷགས་ཆེ་བའི་ས་ཡོམ་དེས་རྒྱ་གར་ནང་དུ་འདྲེན་སྐོར་བཏང་ཡོད། ཨ་སམ་དང་རྒྱ་གར་བྱང་ལྷགས་ཀྱི་ས་ མཚམས་སུ་ས་རུད་བརྒྱུ་བ་སྟེ་ཁུལ་དེའི་སུ་ལྷན་སི་རི་གཅོད་པོ་ (Subansiri river) འགག་ཡོད། ཉེན་བརྒྱུད་ཚམ་རྗེས་ སུ་ཁུལ་དེའི་རང་བྱུང་ཚུ་རགས་ཞིག་སྐོར་བྱུང་ནས་རྩ་རྒྱུ་མཐོ་ཚད་མི་གི་ ༣༣ བརྒྱུ་བ་སྟེ་གོང་གསལ་བ་མང་པོ་ཚུ་ལོག་ གིས་འགོ་བ་པ་དང་མི་གྲངས་ ༥༣༦ ཆེ་སྐོག་ཤོར་ཡོད། དེར་སྐབས་སུ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོད་ཆག་ཞིག་བྱུང་ཆེ་བོད་ཚམ་མ་ཟད་ བོད་ཀྱི་གཅོད་པའི་གཤམ་གྱི་ཡུལ་ལུང་ཐམས་ཅད་ལ་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་རྒྱན་པར་གོད་ཆག་ཡོད་པའི་ས་ཡིན། དེར་བརྟེན་དེར་སྐབས་བོད་ཀྱི་ཚུ་བོ་ཁག་ལ་ཚུ་རགས་གཅིག་མཇུག་གཉིས་མཐུད་གིས་རྒྱག་བཞིན་པ་དེ་ནི་ཉེན་ཚབས་ ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན།

བོད་ནི་མི་འཕོར་ལུང་བའི་སྐོག་ཚུ་ཆེན་མང་སོ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ལུང་ཞིག་ཡིན་པས། ཚུ་ལྷགས་སྐོག་ཁང་ཚུང་ཚུང་དེ་འདྲ་དང་། དེ་བཞིན་ཉེ་འོད་ལུས་ལྷགས་ཀྱིས་འདེད་པའི་ཡིན། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་གཏེར་ཁ་སྐོག་འདོན་དང་། རྟོང་ཁྲིང་འཇུགས་སྐྱུན་ལས་གཞིའི་ཆེད་སྤྲོད་པའི་སྤྱི་ལོ་ལོ་ལོ་ཚུ་ལྷགས་སྐོག་ཁང་ (Guoduo hydropower station) གསར་རྒྱག་མཚན་སྐོར་ ལྷགས། བོད་རང་སྐོར་ལྗོངས་ཀྱི་ཚོགས་གཞིན་བརྒྱ་ཆེ་དབང་གིས་ “སྐོག་ཁང་འདིས་གཡུ་ལུང་ཟངས་ཀྱི་གཏེར་ཁ་སྐོག་ འདོན་ (Yulong copper mine) ལས་གཞིའི་སྐོག་ལྷགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཡང་སྐྱུན་སྐྱུབ་རྒྱ་རེད།” ཅེས་བརྗོད་ཡོད། གཡུ་ལུང་ནི་རྒྱ་ནག་གི་ཟངས་ཀྱི་གསོག་འདོན་ཆེ་ཤོས་དེ་ཡིན། ལྷ་ས། ཉིང་ཁྲི། ཞིན་ཏུ་བར་གྱི་མི་འཕོར་ལྷགས་ལམ་དེ་ ཡང་ལའ་བསྐོད་མ་བཟོས་པར་གཡུ་ལུང་གཏེར་སྐོག་ས་ཁུལ་དུ་དེས་པར་བསྐོར་བསྐོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ས་ཁུལ་དུ་ཚུ་མཐོན་འཇུགས་སྐྱུན་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གཞན་ཞིག་ནི། ཉིང་ཁྲི་ལྟ་བུའི་ས་ཁུལ་དུ་

ཤིང་ནགས་ཀྱི་ཐོན་ལུངས་ལྷན་པོ་ཡིན་པ་མ་ཟད། གནམ་གཤེས་ཀྱང་ཆ་ཀྱང་སྣོན་པོ་ཡོད་པས་བོད་ནང་རྒྱ་ནག་མི་མེར་གནས་སྤོང་སྤོང་གྲུས་ལམ་སྤོངས་ཡོང་རྒྱ་ཏེས་པས་ཡིན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཀོང་པོ་ལུང་དུ་ལམ་ཆེན་དང་། ལྷགས་ལམ། གནམ་ཐང་། ལུ་མཛོད་ཆེན་པོ་བཅས་འཇུགས་སྐྱབ་ལས་གཞི་མང་དག་ཅིག་སྤེལ་བཞིན་ཡོད།

ལུ་མཛོད་འཇུགས་སྐྱབ་ལས་གཞི་དེ་དག་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ནག་ཇས་ཀར་བོན་ཉུང་དུ་གཏོང་རྒྱུ་ཆེད་དུ་དམིགས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༠ ནང་ཚུན་རྒྱ་ནག་ནང་ནག་ཇས་ཀར་བོན་ཉུང་དུ་བཏང་ནས་ཉི་མ་དང་རྒྱ་ལུ་རང་བྱུང་བསྐྱར་གསོའི་ཐོན་ལུངས་ལས་བྱུང་བའི་རུས་ཤུགས་ལེན་སྲོད་གཏང་རྒྱུ་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད་པ་དེ་དགའ་བསྟུ་ཞུ་འོས་པ་ཞིག་ཡིན་ཅུང་། དེ་ལྟར་བོད་མཐོ་སྐང་གི་ཁོར་ལུག་ལ་གཞོན་སྐྱོན་དང་བོད་མི་རྣམས་ལ་བཅོན་དབང་བཏང་ནས་གནས་སྤོང་བྱས་བཅུག་པ་སོགས་བྱས་པ་ནི་ཆེས་མི་འོས་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་དེ་ལྟར་ཅ་བ་ནས་མི་ཅུང་། བོད་ཤར་སྤོངས་ཁམས་ནག་ལུ་མཛོད་གི་ཉལ་རྒྱུ་ལྷེང་ལིང་ཉེ་ཀོ་ (Lianghekou) ཞེས་པའི་རྒྱ་ཁ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་ཤུགས་སྤོང་ཁང་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཛོད་དེ་གསར་སྐྱབ་སྤྲད་བོད་མི་ ༦༠༠༠ ཅམ་གནས་སྤོང་བཅུག་ཡོད།

༦༥ རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་བཅོན་དབང་འོག་བོད་ཀྱི་འགྲོག་པ་རྣམས་ལྷ་ཐང་ནས་ཕྱིར་འབྱུང་བྱས་པ། ལྷ་ཐང་གི་བདག་པོ་བོད་མི་རྣམས་ཉམ་ཐག་གི་གནས་ལ་སྐྱུང་བ།

བོད་ཀྱི་ས་ཁྲིན་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ ༥༠% ཅམ་ལྷ་ཐང་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལས་བརྒྱ་ཆ་ ༦༠% ས་མཐོའི་ལྷ་ཐང་གིས་ཁྲུབ་ཡོད། བོད་མཐོ་སྐང་སྤོང་སྤོང་ཐོག་འདེབས་ལས་བྱ་རྒྱུ་ཆ་རྒྱུན་དུ་ཉ་ཅང་གི་ཀྱང་ངར་ཆེ་བའི་གནམ་གཤེས་དང་གོམས་འདྲིས་དགོས་པ་ཡིན། གནམ་དངོས་ཤུལ་རྣམས་དཔྱད་རིག་གི་ཞིབ་འཇུག་ལྟར་ན། བོད་མི་འགྲོག་པ་རྣམས་ལྷ་ཐང་དང་སྤོང་སྤོང་གི་གནས་ཤུགས་སྤོང་ཤེས་རྒྱ་གཏོང་བའི་ཡོད་པའི་ཐོག་ ལོ་ངོ་ ༡༠༠༠ ལྷག་རིང་བོད་མཐོ་སྐང་གི་ལྷ་ཐང་དང་འགྲོགས་འདྲིས་བཟང་བའི་འཚོ་བ་བསྐྱུལ་ཡོད་པ་ར་འཛོལ་བྱུང་ཡོད།

བོད་མི་འགྲོག་པ་རྣམས་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལྷ་ཐང་སྤོང་ད་མན་རང་བྱུང་ཁོར་ལུག་དང་འགྲོགས་འདྲིས་ཆེ་བའི་རང་ཁ་རང་གསོ་སྐྱབ་པའི་འཚོ་བ་བསྐྱུལ་སྐྱབ་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མི་ས་ཡ་གཉིས་ལྷག་བཅོན་དབང་འོག་གོང་ཁྲུང་ཁག་གི་ནང་འཛོལ་བསྐྱེད་དང་། ཤེས་ཡོན། འཚོ་རྟེན་སོགས་ཀྱི་མ་སྐྱབ་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད་པའི་འོག་གནས་སྤོང་བྱས་བཅུག་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ལྷ་ཐང་སྤོང་སྤོང་གི་འཚོ་རྒྱུ་ཁོར་ལུག་ལྷ་ཐང་བཞེན་ནས་ལྷ་ཐང་ཉམས་ཆག་འགྲོ་གི་ཡོད་པའི་ཚོད་དཔག་དེ་ནི་ཁོར་འཇུག་རེད། སྤོང་བྱས་དེའི་འོག་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ལྷ་ཐང་སྤོང་སྤོང་གི་འཚོ་རྒྱུ་ཁོར་བྱ་རྒྱུ་དམ་བསྐྱུགས་བྱེད་བཞིན་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ཤེས་ཚན་རིག་པས་གཙོ་བོ་ཚན་རིག་པ་མང་པོས་ལྷ་ཐང་སྤོང་སྤོང་གི་འཚོ་རྒྱུ་ཁོར་བྱས་པ་དེས་ལྷ་ཐང་འཕེལ་འགྲིབ་ཚད་སྣོན་པོ་བཞེན་ཡོད་པའི་ཚོམ་ཡིག་མང་པོ་ཞིག་སྤེལ་ཡོད། དེར་བཞེན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མི་འགྲོག་པ་རྣམས་ལྷ་ཐང་ནས་བཅོན་དབང་འོག་ཕྱིར་འབྱུང་བཏང་བ་དེས་དོན་དངོས་སུ་ལྷ་ཐང་ཉམས་རྒྱུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཚོད་སྐྱུང་དུ་གཏོང་བཞིན་ཡོད།

དེས་ན་བོད་མི་འཕྲོག་པ་རྣམས་བཙུག་དབང་ལོག་གནས་སྐྱོ་བྱས་པ་ལྟར་པ་ཞི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་འགན་ཁུར་མེད་པའི་བྱེད་
 ལྗོངས་ཤིག་ཡིན་པ་གསལ་པོ་རེད། དང་ཐོག་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཚོན་རིག་ལ་གཞི་བཙུག་པའི་དབང་ཉུགས་ཁུངས་སྐྱེལ་
 གང་ཡང་མེད་པའི་ཐོག་བོད་མི་འཕྲོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྩ་ཐང་ཉམས་རྒྱུ་བཏང་བར་ཉེས་འཇུགས་ལོག་ སྐྱོལ་རྒྱུན་བོད་མིའི་
 འཕྲོག་པའི་འཚོ་ཐབས་ལས་ཁ་བྱལ་བཏང་སྟེ། འཕྲོག་པ་ཚོར་ཆ་རྒྱས་གང་ཡང་མེད་པའི་ས་གནས་སུ་གནས་སྐྱོས་ཐོག་
 འཚོ་བའི་རྟོན་གཞི་སྐོ་སྤྲུགས་སོགས་ཀྱི་མ་སྐྱེན་རྒྱུན་གང་ཡང་མ་སྐྱར་པའི་ཁར། གཏུན་འཇགས་གྲོང་ཚོའི་ནང་ཡུན་གནས་
 ཐུབ་པའི་འཚོ་བའི་རྟོན་གཞི་གང་ཡང་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་གནས་སྐྱོ་བྱེད་བཟུག་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རང་བྱུང་སྤྱད་སྐྱོབ་
 ལས་གཞི་གསར་གཏོད་ཆེན་པོ་བྱས་པའི་སྐོར་དེའི་བསྐྱབས་ཤུགས་ཆེ་བྱས་ཏེ། བོད་མི་འཕྲོག་པ་རྣམས་ཀྱི་དངོས་ཡོད་
 དཀའ་ཚེ་གསུམ་ཆེ་བའི་གནས་སྤངས་ལ་བསམ་ཤེས་ཅ་བ་ནས་བྱས་མེད། གཏུན་འཇགས་གྲོང་ཚོའི་ནང་གནས་སྐྱོས་ཐོག་
 བའི་བོད་མི་དེ་དག་ལ་ལག་ཤེས་དང་། ལས་ཀ་སོགས་འཚོ་བའི་རྟོན་གཞི་སྤྲུགས་འཕེར་ཐུབ་པ་ཞིག་མེད་སྟབས། སྐྱེས་
 པ་ཚོས་ཆང་རག་འཐུང་བ་དང་། བྱུང་མེད་ཚོ་གཞུང་འཚོང་བ། དེ་བཞིན་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་སྐྱོད་རིགས་སྟེལ་བ་སོགས་
 ཡང་བའི་གནས་སུ་སྤྱད་བཞིན་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མི་འཕྲོག་པ་གནས་སྐྱོས་ཐོག་པ་རྣམས་ལ་དེ་སྐྱོབ་བྱ་དང་
 སྐྱོན་ཁང་གི་མ་སྐྱེན་རྒྱུན་དེ་བཞིན་ལས་ཀའི་གོ་སྐབས་སོགས་སྐོར་རྒྱ་ཡིན་ཚུལ་ཁས་ལེན་བྱས་པ་དེ་དག་ལག་བསྟར་དོན་
 འཁྲོལ་ཅ་བ་ནས་བྱས་མེད། དེ་སྐོན་རྩ་ཐང་སྟེང་རང་ཁ་རང་གསོའི་ཐོག་དགའ་སྤྱིད་ལྟན་པའི་འཚོ་བ་སྐྱེལ་མཁུ་བོད་མི་
 འཕྲོག་པ་རྣམས་ད་ཆ་སྐོར་བྱ་ཉམ་ཐག་གི་གནས་སུ་སྤྱད་ཡོད། དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྐོལ་རྒྱུན་བོད་མིའི་འཕྲོག་པའི་
 འཚོ་བ་དང་རིག་གཞུང་ཅ་མེད་གཏོང་རྒྱུའི་ཁ་འཇུག་གཏོང་གནས་གི་སྤྱིད་བྱས་ཤིག་ལས་མ་འདས།

༡༽ ས་གནས་གང་སར་གད་སྟེགས་ཁུངས་གདུགས། གད་སྟེགས་གཙང་སེལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་གྲོང་ཁྱེར་ནང་མ་གཏོགས་མེད་པ།

མིས་བྱ་སྐྱོད་སྟེལ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་དཀའ་ངལ་རྒྱུང་ཅན་གད་སྟེགས་བཙོས་པ་དེ་གཙང་སེལ་བྱ་རྒྱ་ཅམ་ཡང་རྒྱ་ནག་གཞུང་
 གིས་སྤང་མེད་དུ་བཏང་ཡོད། ཐུར་ཚད་ཆེ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་འཇུགས་སྐྱུན་ལས་གཞི་དང་། རེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་ཡུལ་
 སྐོར་སྐོ་འཆམ་པ། གནས་སྐོར་བ། ཡར་ལས་པ། དེ་བཞིན་འགྲིག་ཐུབ་བརྒྱབ་པའི་ཟས་རིགས་སོགས་ཀྱིས་གད་སྟེགས་
 ཐོན་ཆེ་བཙོས་ཡོད། ས་གནས་གཞུང་གི་གད་སྟེགས་གཙང་སེལ་བྱ་རྒྱུའི་ཆ་རྒྱུན་སྐྱུན་མེད་སྟབས་རི་རྒྱུད་དང་མཚོ་ཁར་
 གད་སྟེགས་ཐོན་ཆེ་བཟུམ་ཡོད། གང་རང་དང་སྐྱམ་པའི་གནས་གཤིས་ལོག་གད་སྟེགས་དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་དུལ་ཐུབ་
 གྱི་མེད།

རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་། རྒྱ་སྐོར་འཕེར་འབྲུམ་ ༤-༣ ཐམས་པ་རྒྱ་སྟེགས་དང་གད་སྟེགས་གཙང་སེལ་སྤྱད་འགོ་
 ཐོན་བཏང་ཡོད་སྐོར་འཁོད་ཡོད་ནའང་། དོན་དངོས་ཐོག་དགོས་དུལ་མང་ཆེ་བ་ཡུལ་སྐོར་སྐོ་འཆམ་མང་བ་ཡོད་པའི་ས་
 ཆ་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱལ་ཐང་དང་། དར་ཅེ་མདོ། ལྷ་ས། གཞིས་ཀ་ཅེ། སྤེལ་མདོ། གཞི་ཆ་སྟེ་དགུ་ལྷ་བྱ་རྒྱ་གཞུང་ལས་བྱེད་
 གྱི་ལས་ཤུགས་ཡོད་པའི་གྲོང་ཁྱེར་བཙུག་གྱི་ནང་གད་སྟེགས་གཙང་སེལ་ཆེད་དུ་འགོ་ཐོན་གཏོང་བཞིན་ཡོད། གྲོང་ཁྱེར་དེ་
 དག་གི་ཕྱི་ལོག་ལ་གད་སྟེགས་ཐོན་ཆེ་མཚོང་རྒྱ་ཡོད་པ་དང་གཙང་སེལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་མེད་པ་ཡིན། དེར་བརྟེན་ཡུལ་མི་རང་
 ཉིད་ནས་མ་སྐྱེལ་དྲང་སྤངས་ཐོག་ཁོར་ཡུག་གཙང་བཙོའི་དུ་ཁག་བཙོས་ཏེ་རི་རྒྱུད་གཙང་བཙོ་བྱས་ཏེ་དོས་སྐྱེལ་སྤངས་

འཁོར་ནང་གད་སྡེ་གསུམ་སྐྱབས་གིན་ཡོད། གཞུང་གི་དོན་ནས་གད་སྡེ་གསུམ་གཅེས་མེད་པའི་ཆ་རྒྱུན་སྐྱོན་མེད་པས་ཡུལ་མི་རྣམས་
ཀྱིས་གད་སྡེ་གསུམ་མེད་མྱོག་བཏང་ནས་ཁོར་ཡུག་འབག་བཅོག་ཆེ་ཏུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། ས་གནས་བོད་མི་ཚོས་གཞུང་ལས་
ཁུངས་སུ་ལྷན་འདུག་བྱས་ཀྱང་དོན་འབྲས་གང་ཡང་སོན་མེད། དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དཀའ་ངལ་ལ་གདོང་ལེན་བྱེད་མ་
ཐུབ་པའི་འཕྲུལ་འོར་བཏང་བ་ཞིག་རེད། གཞུང་གིས་མང་ཚོགས་དང་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་རྣམས་ལ་གད་སྡེ་གསུམ་དེ་འཕྲོད་
བསྟེན་དང་ཁོར་ཡུག་གི་དཀའ་ངལ་ཞིག་ཡིན་པའི་གོ་རྟོགས་སྡེལ་མ་ཐུབ་པ་མ་ཟད། གད་སྡེ་གསུམ་དེ་དག་གཅེས་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་
མ་ཐུན་རྒྱུ་ཡང་སྐྱོན་ཐུབ་མེད།

༡༽ བྱུང་བའི་གོད་ཆག་རྗེ་མང་དང། གོད་ཆག་གི་ཉེན་བརྟུན་བཅི་མེད། དལ་སེལ་ལས་འགུལ་ལ་འཕྲུལ་འོར་

འཕྲོད་ཞེང་རྒྱུང་ཞེང་དབུ་འཕང་མཐོ་བའི་རི་བོ་མང་བའི་མཐོ་སྐང་བོད་ནང་གནས་གཤེས་འགྲུར་ལྡོག་གི་ཤུགས་རྒྱུན་ལ་
བརྟེན་ནས་ཉེན་ཚབས་ཆེ་ཤོས་བཅོ་བཞིན་ཡོད། བོད་ནང་ཚོད་མེད་པའི་བཅོ་སྐྱོན་ལས་གཞི་དང་གཉེར་ཁ་སྡོག་འདོན་
ཀྱིས་རྒྱུན་པས་གནས་སྐྱངས་ཚབས་ཆེ་ཏུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༦ ནས་བརྒྱུད་བོད་མཐོ་སྐང་ནང་རྒྱ་ལོག་དང་ས་
རྒྱུད་བསྐྱེད་མར་བརྒྱབ་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ཡང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཡིག་ཆ་དཀའ་པོའི་ནང་འདིའི་སྐོར་གནས་ཚུལ་གང་ཡང་
བཀོད་མེད། དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་བོད་མཐོ་སྐང་གི་ཁོར་ཡུག་གནས་སྐྱངས་དངོས་ཡོད་རྗེ་ཆགས་ཤིང་རྟོགས་མེད་པའམ།
རང་སྐྱོན་འགོ་བས་སྐྱུང་བྱས་པར་མཚོན། བོད་ནང་འབྲུང་བའི་གཞོན་འཚོ་ཐངས་མང་བྱུང་ཡོད་ནའང་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་
དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་མེད། འབྲུང་བའི་གཞོན་འཚོ་ནས་བྱུང་སྐབས་ཇ་དྲག་སྐྱུར་སྐྱོབ་ཀྱི་ལས་གཞི་སྡེལ་མཐུན་ནི་
བོད་པའི་དགོན་སྡེ་ཁག་ཡིན་འདུག།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༦ ལོའི་ནང་རང་བྱུང་གོད་ཆག་ལ་བརྟེན་ནས་གཞོན་འཚོ་ཐངས་མང་བྱུང་བར་བརྟེན་ས་གནས་བོད་མི་ཚོར་
སེམས་འཚབ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། བོད་བྱང་ཤར་མཚོ་སྡོ་ཁུལ་དུ་ཕྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༤ ཉིན་གྱི་ས་རྒྱུད་དང་འདམ་རྒྱུད་ཀྱིས་རྒྱུན་
པས་མི་གངས་ ༩ འདས་གོངས་སོང་བ་དང་སྐུ་ཕྱི་ལོ་ལ་མས་སྐྱོན་སོགས་ཡོད། དེ་བཞིན་བོད་བྱང་ཕྱོགས་མ་སྟོད་
དང་རྒྱ་དམར་ལེབ་ས་ཁུལ་དུ་ཆར་རྒྱུས་སུ་མ་བབས་པར་ཐན་བ་བཏང་ནས་གཅེས་པོ་སྐྱུ་པར་བརྟེན་ཉ་བརྒྱ་ཕྱག་དུ་མ་
སྡེབས་ཤི་བྱུང་ཡོད། དེ་ནས་ཕྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་མངའ་རིས་རྒྱ་སོག་རྫོང་ནང་གངས་རྒྱུད་ནས་མི་གངས་ ༤ རྒྱུན་
འདས་ཕྱིན་ཡོད་པ་དང། གཡལ་གངས་ ༡༡༠ དང། ལུག་ ༣༥༠ ཅམ་སའི་འོག་ཏུ་ཤི་ཡོད། ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་ཨ་མདོ་
རྒྱ་བང་དང་གསང་རྒྱ་ཁུལ་དུ་རྒྱ་ལོག་རྒྱུན་པས་རྒྱ་ལོ་ལོ་ཆེ་གཉེར་བརྒྱུད་ཡོད། ཕྱོགས་མཚུངས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་
༧ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་རྫོང་བུ་ཁུལ་དུ་རྒྱ་ལོག་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་ནས་ཁང་པ་གངས་ ༤༠༠༠ དང། མི་གངས་ ༣༠༠༠༠ ཅམ་
ལ་དོ་སོག་བྱུང་ཡོད་པ་དང། ཕྱི་ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༦ ཉིན་སོག་རྫོང་ནང་རྒྱ་ལོག་བྱུང་ནས་ཁྲིམ་ཚང་ ༩ ལ་གཞོན་སྐྱོན་བྱུང་
ཡོད། ཕྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༦ ཉིན་སྡེ་དགེ་ཁུལ་དུ་རྒྱ་ལོག་བརྒྱབ་ནས་ཁྲིམ་ཚང་མང་པོར་དོ་སོག་བཏང་ཡོད། དེ་བཞིན་ཕྱི་ཟླ་ ༧
ནང་བོད་ཤར་ཕྱོགས་རྫོང་འཕུལ་དུ་རྒྱ་ལོག་རྒྱུན་པས་མི་གངས་ ༣ རྒྱུན་འདས་སུ་ཕྱིན་ཡོད། དེ་སྟོན་བྱུང་སྐྱོང་མེད་པའི་
འབྲུང་བའི་གཞོན་འཚོ་གཅིག་མཐུག་གཉིས་མཐུད་བྱུང་བའི་གནས་སྐྱུངས་གསར་བ་དེ་བཞིན་ད་ལྟ་རྒྱུན་ལྡན་ལྟ་སུ་ཞིག་ཏུ་
བྱུང་བར་བརྟེན་ས་གནས་བོད་མི་ཚོས་སྐོ་འཚབ་ཆེན་པོ་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོའི་ཟླ་ ༥།༡ རང་བོད་དབུས་ཁུལ་གཞིས་ཀ་ཅེ་དང་། ས་སྐྱུ་རིན་སྤྲུངས། དམ་རིང་བཅས་དང་། ཨ་མདོའི་ས་
ཁུལ་མང་པོར་ཚུ་ལོག་དང་ས་རྒྱུད་ཐེངས་མང་བརྒྱབ་ཡོད། དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་གཞོན་སྐོན་ཆབས་ཆེན་ལོག་བོད་མི་འཕྲོག་
བའི་སྡོད་གནས་དང་རྩ་ཐང་བཅས་པ་ཚུ་ལོག་གིས་ཁྱེད་འགོ་བའི་བརྟན་འཕྲིན་སྤྱི་གཡའ་དགོས་པ་དེ་འདྲའང་ཐོན་ཡོད།
གཞུང་འོས་ནས་སྤྲོད་ལས་འགུལ་གང་ཡང་མེད་སྟབས། མི་མང་རང་འགུལ་གྱིས་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོའི་གནས་སྟངས་ལོག་
རང་སྲོག་རང་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་པ་ཆགས་ཡོད། དཔེར་ན། མི་ཞིག་གིས་སོ་སོའི་བཟའ་ཚང་དང་བུ་སྤྲུག་འགྲིག་ཤོག་ནང་དུ་
ཐུམ་བརྒྱབ་ནས་ཉ་ཡིས་འདྲུད་བརྟུག་ཡོད། གཡ་ཉེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་སྤྲོད་ལས་གཞི་སྤེལ་བྱུང་ཡོད་ཆེ། མི་དང་ལོ་རྒྱུ་
ལ་དེ་འདྲའི་སྐོན་ཆགས་བྱུང་མེད་པ་ཡིན། གཞུང་ནས་གཅོད་པོའི་ཉེ་འདབས་སུ་ཆགས་ཡོད་པའི་གྲོང་ཚོ་ཁག་ལ་ཚུ་ལོག་
གི་ཉེན་ཁ་ལས་སྤྱོད་ཆེད་ཐོན་པ་ལས་ཅམ་ཡང་བརྒྱབ་མེད་པ་ཡིན།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལོའི་རྒྱ་ནག་གི་ཚན་རིག་ལྟེ་གནས་ཁང་གི་སྤྱན་ཐོའི་ནང་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ཚུ་ལོག་དང། ས་རྒྱུ། གངས་
རྒྱུ། ཉགས་ཚལ་ལ་མེ་སྐོན་སོགས་འབྲུང་བའི་གཞོན་འཚོ་ཡོང་བའི་ཉེན་བརྒྱུ་བཏང་ཡོད་རྒྱུར། རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་ཉེན་
འགོག་ཐབས་ལས་དང་དཀའ་ངལ་གཏོང་ལེན་བྱ་རྒྱུའི་སྲིད་བྱུས་ལས་སྐོན་གང་ཡང་སྤེལ་མེད།

བོད་ནང་ཚུ་མཛོད་འཇུགས་སྤྱོད་དང། གཏེར་ཁ་སྲོག་འདོན་གྱིས་སྐྱེན་པས་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་གི་ཤུགས་སྐྱེན་རེ་
ཆེར་འགོ་བཞེན་ཡོད། ལྷག་པར་གཏེར་ཁ་སྲོག་འདོན་གྱིས་མི་དང་ས་ཆ་བཅས་པར་དོ་སྲོག་ཆེན་པོ་གཏོང་གི་ཡོད། ཚུ་
འབག་བཅོག་ཤོར་བ་དང། ས་རྒྱུད་བརྒྱབ་པ། རྩ་ཐང་ཉམ་ཆག་འགོ་བ་བཅས་ཀྱི་ཤུགས་སྐྱེན་ཡོང་གི་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༦
ཟླ་ ༥ ཆེས་ ༩ ཉེན་མཚོ་སྤོ་ཁུལ་དུ་འདས་རྒྱུད་བའི་བཞེན་གཏེར་ཁ་སྲོག་འདོན་དང། ཐག་རི་གཏོར་ནས་ཤུག་ལས་
བཅོས་པ་བཅས་ཀྱི་ཤུགས་སྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་ས་གནས་མི་མང་ནས་སྐོན་བཛོད་བྱས་ཡོད།

བོད་མཐོ་སྐང་ལ་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་གི་ཤུགས་སྐྱེན་ཆབས་ཆེན་བྱུང་དང་འབྲུང་བཞེན་ཡོད་རྒྱུར། རྒྱ་ནག་གཞུང་
ནས་སྲིད་བྱུས་ལས་སྐོན་དང་དཀའ་སེལ་ཐབས་ལས་སོགས་ཀྱི་མ་ཐུན་འགྱུར་གང་ཡང་སྤྱོད་ཀྱི་མེད། ལོ་ཤས་ནས་རྒྱ་
ནག་གཞུང་གི་ཁོར་ལུག་དང་འབྲེལ་བའི་སྲིད་བྱུས་འཛིན་པ་དེ་དག་མཚོ་ཁང་ཡོད་པའི་གྲོང་ཁྱེད་ནང་གི་གནས་སྟངས་ལ་
དམིགས་པ་ཞིག་ལས། བོད་དང་ཤར་ཏུར་གི་མི་ཐོན་པའི་ཁོར་ལུག་གི་གནས་སྟངས་ཇོ་ཏུག་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་སྤྲང་
མེད་བཏང་ཡོད།

མཇུག་བསྐྱོར་སྒྲུབ་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་ཁོར་ལུག་སྤྲོད་ཀྱི་ཁྲིམས་གཞི་གསར་གཏོང་བྱས་ནས་ཁོར་ལུག་སྤྲོད་སྤྱོད་དང་
འབྲེལ་བའི་ཁྲིམས་སྤྲིག་ལག་བསྟར་ཚུལ་བཞེན་ཡོང་རྒྱུ་དང། དེ་བཞེན་བྱས་པ་མེད་པའི་ཁོར་ལུག་སྤྲོད་ལས་ཁུངས་
ཁག་གི་སྐོན་གཞི་བསྐྱར་ཞིབ་བཅས་བྱས་པ་ཞི་དགའ་བསུ་འོས་པའི་གོམ་པ་མཉུན་སྦྲོས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ཡང།
བོད་ནང་ད་པན་ཁོར་ལུག་སྤྲོད་ཀྱི་ཁྲིམས་སྤྲིག་ལག་བསྟར་ཚུལ་བཞེན་བྱས་པ་བྱུང་སྟེང་མེད། དེ་ནི་སྤྲང་ཡང་རྒྱ་
ནག་གཞུང་གིས་ནམ་ཡང་ལག་བསྟར་མ་བྱས་པར་གྱི་ཚུལ་ཅམ་དུ་གཟེ་བཛོད་ལྟར་པའི་ཁྲིམས་སྤྲིག་བཅོས་པ་ཞིག་མིན་

པའི་རེ་བ་ཡོད། ཉེ་དུས་ཚུ་རགས་དང་ཚུ་མཛོད་ཆེན་པོ་དེ་འབྲུག་དང་། དེ་བཞིན་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་གཏེར་དངོས་
སྟོན་འདོན་ལས་གཞི། ཁོར་ཡུག་སྤང་སྟོབ་དང་འབྲེལ་བའི་མང་ཚོགས་ཀྱི་རོ་རྒྱལ་བུས་པར་དབུ་གཞོན་སོགས་བུས་པ་ནི་
རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཁོར་ཡུག་སྤང་སྟོབ་ཀྱི་ཁྲིམས་གཞི་དང་ཡོངས་སུ་འགུལ་གྱི་ཡོད།

དེ་ལྟར་བུ་གཞུང་དང་མང་ཚོགས་དབར་གྱི་འགུལ་རྒྱ་དང་ཁ་ཞེ་མི་མཚུངས་པའི་ལས་རིགས་སྟེལ་རྒྱ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་
ཡོད། དཔེར་ན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༦ ལོར་སྤྱི་ལོར་ཡགོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་གཅན་གཟན་གྱི་ཤྲགས་པ་
དང་བགས་རིགས་ལས་བཅོས་པའི་རྒྱན་གོས་རིགས་ལེན་སྟོན་གཏོང་མི་རུང་བའི་སྐོར་བཀའ་སྟོན་སྐུལ་རྗེས་ཤིན་ཏུ་བོད་
མི་ཚོས་དོམས་བཞིན་པའི་གཟབ་མཚོར་ཁག་མཚམས་འཛོག་བུས་པ་དེས་ཁོར་ཡུག་སྤང་སྟོབ་ལ་ཞབས་འདེགས་ཆེན་པོ་
ཞིག་བསྐྱབས་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཆེད་དུ་མངགས་ནས་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་བོད་མི་རྣམས་ལ་གཅན་གཟན་
གྱི་ཤྲགས་རིགས་ལས་བཅོས་པའི་གྲོན་གོས་རིགས་སུ་མ་སྤྱད་དེ་གྲོན་དགོས་པའི་བཅན་བཀའ་གཏོང་བཞིན་པ་ནི་གཞུང་
རང་གི་རི་དྲགས་རིགས་ ༡༢༥ སྤང་སྟོབ་བྱེད་པའི་ཁྲིམས་གཞི་དང་འགུལ་གྱི་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བོད་མཐོ་སྐང་གི་གནས་རི་དང་། ལྷ་མཚོ། དེ་བཞིན་གཅོང་པོ་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་བོད་མི་ཚོའི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་གོམས་གཤིས་ལ་བརྟེན་བཀའ་ཁུ་དགོས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་མཚུངས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བོད་ནང་གཏེར་ཁ་
སྟོན་འདོན་གྱི་ཚོག་མཚན་ལྟར་ཁྲིམས་སྤྲིག་བཞུག་པོ་དང་། ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ། དེ་བཞིན་ཁོར་ཡུག་དང་། སྤྱི་ཚོགས་
ལ་དོ་ཤོག་རི་འགྲོའི་ཐད་ཞིབ་འཇུག་དོན་ལྡན་བུས་པའི་སྤྱན་ཐོ་ལ་གཞི་བཞག་ནས་བཅོ་དགོས་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་
གཞུང་ནས་གཏེར་ཁ་སྟོན་འདོན་བྱེད་མཁན་བཅོ་གྲ་ཁག་ལ་གཏེར་རྗེས་སྤྲིགས་རོ་ཉེ་འཁོར་ས་ཆ་དང་གཅོང་པོའི་ནང་དུ་
གཡུག་མི་ཚོག་པའི་དམ་བསྐྱབས་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན།

བོད་མི་འགྲོག་པ་རྣམས་ནི་རྩ་ཐང་སྟེང་འགྲོགས་འདྲིས་བཟང་བར་བརྟེན་ཁོར་ཡུག་སྤང་སྟོབ་པ་ལྟར་ཆགས་ཡོད། དེར་
བརྟེན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གོ་ལའི་གནས་གཤིས་འགྱུར་སྟོན་ལ་གདོང་ལེན་བྱ་རྒྱ་དང་། གནས་གཤིས་དང་འབྲེལ་བའི་
གནས་སྤངས་སྐོར་བོད་མི་འགྲོག་པ་ཚོ་ལས་ཉམས་སྲོང་བརྗེ་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། གཞུང་གི་ཐག་གཅོད་བྱེད་སྐབས་
འབྲེལ་ཡོད་རྣམས་དང་། ལྷག་པར་བོད་མི་འགྲོག་པ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ལ་ངེས་པར་དུ་བརྟེན་བཀའ་བྱེད་དགོས་པ་མ་
ཟད། ཐག་གཅོད་རྣམས་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་དགོས་པ་ཡིན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་བཅན་བཀའ་འོག་འགྲོག་པ་གནས་སྟོན་བྱེད་
བཞིན་པ་དེ་ལྟར་འབྲེལ་དུ་མཚམས་འཛོག་བྱེད་དགོས་པ་དང་། གནས་སྟོན་ཐོབ་པ་རྣམས་འགྲོག་སར་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་འདོད་
ཡོད་མཁན་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་འཇུག་དགོས། དེ་བཞིན་འགྲོག་པ་གཞིས་སྟོན་ལས་འཆར་ལ་འབྲེལ་མར་བསྐྱར་ཞིབ་
བྱེད་དགོས་པ་དང་། གཞིས་སྟོན་ཐོབ་པ་རྣམས་རང་གི་སྟོན་རྒྱན་འཚོ་བ་དོར་ནས་རང་ཁ་རང་གསོ་སྐྱབ་ཐབས་མེད་ཅིང་།
ཁོར་ཆའི་ཆེ་མཐོང་སྐྱར་གསོའི་སྤྱད་ལས་ཀ་དང་། སྟོན་སྟོང་གི་གོ་སྐབས། འགྲོད་བཞེན་ལྟ་སྟོང་། ཚོང་གི་གོ་སྐབས་བཅས་
ངེས་པར་སྟོན་དགོས་པ་ཡིན།

རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་རང་བྱུང་ཁམས་སྤང་སྟོབ་ཐད་ཁྲིམས་སྤྲིག་བཅན་པོ་བཅོས་ཡོད་པ་ནི་དགའ་བསུའི་གནས་ཤིག་ཡིན་
མོད་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྤང་སྟོབ་ལ་དམིགས་ཏེ་བོད་ནང་ཡུལ་སྐོར་སྟོན་འཆམ་པ་ས་ལ་མང་པོ་ཡོང་མཁན་དག་ལ་འང་།

དེ་ལྟར་སྤྲི་ག་ཁྲིམས་དམ་པོ་ཞིག་བཟོ་གཤམ་ཆེ། དེ་འདྲ་ས་གནས་བོད་མིའི་ཉམས་སྲོལ་དང་། མངོན་འདོད། འབོད་སྤྲུ་བཅས་ལ་
ཅི་འདོད་བྱེད་དགོས། རང་བྱུང་ཁམས་སྤྱང་སྐྱོབ་ས་ཁུལ་ཁག་ཏུ་གཏན་སྡོད་བྱེད་མཁན་བོད་མི་ས་ཡ་མང་པོའི་ཆེ་སློག་དང་
འཚོ་བ་ལ་སྤྲུང་ཚུང་བྱེད་མི་རུང་།

རྒྱ་སྐད་འགོ་བཞེན་པའི་གྲོང་ཁྲེང་དང་གྲོང་རྒྱུ་གི་ལས་གཞི་ཁག་གིས་བོད་མཐོ་སྐང་གི་ཁོར་ཕྱག་ལ་དོ་སློག་ཚབས་ཆེན་
གཏོང་བཞེན་ཡོད་པས། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གྲོང་ཁྲེང་འཛུགས་སྐྱབ་ཐད་ལམ་སྟོན་ཁ་གསལ་འདེས་ཅན་ཞིག་འདེས་པར་བཟོ་
དགོས་པ་ཡིན། རྒྱ་ནག་སྐྱམ་ས་ཆེན་པོའི་ནང་གྲོང་ཁྲེང་འཛུགས་སྐྱབ་སྐྱབས་ཞོར་འཁུལ་ཤོར་བ་དེ་ལྟར་བོད་ནང་བསྐྱར་
ཆོས་བྱེད་མི་རུང་། ལྷོ་ལོ་ ༡༩༩༦ ནས་བཟུང་བོད་ནང་འབྲུང་བའི་གཞོན་སྟོན་བསྐྱེད་མར་བྱུང་བ་དག་ནི་གྲོང་ཁྲེང་འཛུགས་
སྐྱབ་གི་འཆར་གཞི་ཡག་པོ་མེད་པའི་རྒྱུ་གིས་ཡིན། གནམ་གཤིས་འགྲུར་ལྡོག་གི་ཤུགས་རྒྱུན་བོད་ཅམ་མ་ཟང་མི་ཐེར་
འབྱམ་གི་འཐུང་ཚུ་ལ་དོ་སློག་འགོ་བ་དང་། རྒྱ་སྐད་བྱེད་ཀའི་རྒྱུད་གི་གོ་ལའི་གནམ་གཤིས་ལའང་འགྲུར་ལྡོག་འགོ་དེས།
ལར་ནས་བེ་ཅིང་ནི་གོ་ལའི་གནམ་གཤིས་འགྲུར་ལྡོག་འགོ་ག་པའི་ལེ་རི་སིའི་ཆིངས་ཡིག་ལ་ས་རྟགས་འགོད་མཁན་རྒྱ་ལ་
ཁབ་ཆེ་གས་ཤིག་ཡིན་སྟབས། དེ་ལྟར་ཆོད་སེམས་བརྟན་པོ་ཡོད་པའི་ཡིག་ཐོག་ཅམ་མིན་པར་ལག་བསྟར་ཐོག་ར་སྟོན་
བྱེད་དགོས་གཤམ། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མཐོ་སྐང་གི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གཤམ་གནད་དོས་འཛིན་བྱེད་པའི་ཐོག་སྤྱང་སྐྱོབ་བྱེད་
དགོས་པ་ཡིན། ཁོར་ཕྱག་གནད་དོན་དང་བོད་མིའི་མངོན་འདོད་ལ་བརྟེན་བཀུར་བྱེད་དགོས།

ཞི་ཅིང་མིན་རྒྱ་ནག་གི་སྲིད་འཛིན་ཐོག་འཁོད་པ་ནས་བཟུང་བོད་དང་རྒྱ་ནག་ནང་ཁོར་ཕྱག་སྤྱང་སྐྱོབ་ཐད་འབད་བཅོམ་ཡག་
པ་བྱས་ཡོད་ནའང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་ཁོང་ཁོར་ཕྱག་སྟོར་གོ་རྟོགས་དང་། ཁོར་ཕྱག་ལ་གཅེས་འཛིན། དེ་བཞེན་
ཁོར་ཕྱག་སྤྱང་སྐྱོབ་བྱེད་རྒྱའི་ཆོད་སེམས་དང་འདུན་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་གིས་གཞུང་དང་མང་ཚོགས་དབར་ཁ་གཏད་དང་
འགལ་སྐྱེའི་གནས་ཚུལ་མང་དག་ལྷག་བཞེན་ཡོད། དེར་བརྟེན་བོད་ནང་ཁོར་ཕྱག་སྤྱང་སྐྱོབ་གི་ལས་གཞི་དག་ཁོར་ཕྱག་
ཉམ་ཆག་གཏོང་བ་དང་། མིའི་འཚོ་བར་གཞོན་སྟོན་གཏོང་བཞེན་ཡོད།

སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོ་ག་གིས་ཁོར་ཕྱག་སྤྱང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཆབ་སྲིད་ལས་འདས་པའི་འཛམ་སྲིད་
ཁོར་ཡོངས་ཀྱི་གནད་དོན་ཞིག་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་བཞེན། རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་བོད་མི་རྣམས་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་བོད་མཐོ་
སྐང་གི་ཁོར་ཕྱག་སྤྱང་སྐྱོབ་ཚུལ་བཞེན་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་འཛམ་སྲིད་ཡང་ཐོག་བོད་མཐོ་སྐང་གི་
ཁོར་ཕྱག་སྤྱང་སྐྱོབ་ཉམས་ཆག་མི་འགོ་བའི་འབད་བཅོམ་སྟོན་མེད་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། །།

སམ་སྐྱོད་ལོ།
